

Impact facultatieve derde betaler

Evaluatie impact van de invoering facultatieve derdebetalersregeling

Didier Saint-Jean, Didier Willaert,
Joeri Guillaume, Bart Demyttenaere

juni 2023

www.solidaris.be

 Solidaris

Inhoud

1	Context	3
1.1	Facultatieve derdebetalersregeling huisartsen	3
1.2	Methodologie	3
2	Resultaten	4
2.1	Globale populatie	4
2.2	Gewone rechthebbenden	5
3	Besluit	6
4	Achterliggende cijfertabellen	7

1 Context

1.1 Facultatieve derdebetalersregeling huisartsen

Sinds 1 oktober 2015 geldt bij de huisarts de wettelijke verplichting om de derdebetalersregeling (DBR) toe te passen voor de rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming.

Sinds 1 januari 2022 heeft minister Frank Vandenbroucke (Vooruit) de mogelijkheid ingevoerd om de derdebetalersregeling toe te passen voor alle geneeskundige verstrekkingen, ongeacht het statuut van de patiënt. Het verbod om de regeling toe te passen voor raadplegingen, bezoeken en adviezen werd hiermee afgeschaft.

Voor de huisartsen, waar sinds oktober 2015 een verplichte DBR-toepassing geldt voor alle rechthebbenden met verhoogde tegemoetkoming (VT), vormt deze facultatieve optie een potentiële administratieve verlichting, in de zin dat ze dezelfde (elektronische) factureringsprocedures voor al hun patiënten kunnen toepassen.

Bovendien heeft de groeiende elektronische facturatie binnen de sector van de huisartsen ook gezorgd voor een snelle betaalgarantie door de verzekeringsinstellingen (officieel binnen de 15 dagen, de facto binnen de 3-4 dagen)

Met deze maatregel verbetert enerzijds de financiële toegankelijkheid voor rechthebbenden die enkel nog het remgeld moeten betalen en niet langer het volledige bedrag dienen 'voor te schieten'. Anderzijds is het een maatregel voor de zorgverleners in het kader van administratieve vereenvoudiging.

Na bijna anderhalf jaar leek het tijd om een eerste analyse en stand van zaken op te maken van de impact van deze maatregel. Is er een impact op de frequentie en intensiteit van het zorggebruik van patiënten en verbetert het de toegang tot zorg voor mensen die voorheen zorg uit- of afstelden omwille van financiële redenen?

1.2 Methodologie

Voor alle rechthebbenden¹ Solidaris werd gekeken wat hun uitgaven bij de huisarts in 2021 (8 geboekte kwartalen) en 2022 (4 geboekte kwartalen) waren.

Het gaat om alle prestaties geattesteerd door de als er een raadpleging of bezoek is aangerekend.²

Die uitgaven werden op jaarbasis gesommeerd en opgedeeld in 6 uitgavencategorieën:

- Geen uitgaven
- Minder dan 50 euro
- 50-99 euro
- 100-249 euro
- 250-499 euro
- 500 euro of meer

De rechthebbenden werden ook in 5 leeftijdsklassen opgedeeld. En er werd een onderscheid gemaakt naar voorkeurregeling; al dan niet met recht op een verhoogde tegemoetkoming..

¹ Het ledenaantal van Solidaris bedraagt ongeveer 3,4 miljoen. Dat aantal is inclusief leden met een internationale overeenkomst. Voor 30/6/2022 maakt dit een verschil van zo'n 130.000 leden meer in vergelijking met de officiële RIZIV-foto (3.394.888 vs. 3.267.908 leden). De facto worden alle leden meegenomen in de analyse als ze voor 2021 in één van de drie foto's aanwezig zijn (31 december 2020, 30 juni 2021 en 31 december 2021) en voor 2022 in twee foto's (31 december 2021 en 30 juni 2022).

² Bedrag dat wordt terugbetaald door de ziekteverzekering plus het remgeld betaald door de patiënt. Eventuele supplementen werden niet in rekening genomen.

Op basis van die gegevens en die opdelingen werd de eventuele impact gemeten.

2 Resultaten

2.1 Globale populatie

Tabel 1 toont per leeftijdscategorie (20 jaar interval) het aantal rechthebbenden binnen de boven aangehaalde uitgavencategorieën voor de jaren 2021 en 2022. Daarnaast wordt 2021 vergeleken met 2022.

Het aantal leden zonder uitgaven of met lage uitgaven (minder dan 50 euro) daalt respectievelijk met 7,8% en 4,4% en veel sterker bij de jongere leeftijdsgroepen. Omgekeerd is het juist in die groepen dat het aandeel hogere uitgaven (weliswaar op basis van een klein absoluut aantal) sterk stijgt. In absolute cijfers verdwijnen er een kleine 90.000 leden van de groep lage of geen uitgaven en komen er zo'n 71.000 leden (+5,6 %) bij in de groep met jaarlijkse uitgave van 100 tot 499 euro.

Tabel 1: Aantal leden Solidaris naar uitgavencategorie bij de huisarts (rijen) en leeftijdsgroep van 20 jaar (kolommen) in 2021 en 2022, en evolutie (%) tussen 2021 en 2022

2021

Uitgaven	0-19	20-39	40-59	60-79	80+	Totaal
Geen	290.771	243.900	202.790	95.555	24.508	857.524
1-49 euro	162.374	142.057	119.500	55.011	6.045	486.813
50-99 euro	184.873	186.258	185.981	123.357	14.541	696.532
100-249 euro	166.435	219.602	273.911	247.522	47.347	955.911
250-499 euro	29.442	54.936	86.011	93.698	46.019	310.245
500+ euro	3.409	8.873	18.366	32.325	34.584	97.575
Totaal	837.304	855.626	886.559	647.468	173.044	3.404.600

2022

Uitgaven	0-19	20-39	40-59	60-79	80+	Totaal
Geen	247.111	225.084	196.889	98.350	23.493	790.927
1-49 euro	147.870	132.443	114.359	56.453	6.446	465.603
50-99 euro	189.256	184.090	186.315	126.551	15.313	709.507
100-249 euro	191.902	232.104	282.157	253.621	49.184	1.013.515
250-499 euro	36.285	59.568	87.598	94.756	45.365	324.017
500+ euro	4.209	8.960	17.123	29.715	31.280	91.319
Totaal	816.633	842.249	884.441	659.446	171.081	3.394.888

Evolutie 2021-2022

Uitgaven	0-19	20-39	40-59	60-79	80+	Totaal
Geen	-15,0%	-7,7%	-2,9%	2,9%	-4,1%	-7,8%
1-49 euro	-8,9%	-5,8%	-4,3%	2,6%	6,6%	-4,4%
50-99 euro	2,4%	-1,2%	0,2%	2,6%	5,3%	1,9%
100-249 euro	15,3%	5,7%	3,0%	2,5%	3,9%	6,0%
250-499 euro	23,2%	8,4%	1,8%	1,1%	-1,4%	4,4%
500+ euro	23,5%	1,0%	-6,8%	-8,1%	-9,6%	-6,4%
Totaal	-2,5%	-1,6%	-0,2%	1,8%	-1,1%	-0,3%

2.2 Gewone rechthebbers

Bij de rechthebbers zonder voorkeurregeling worden dezelfde tendensen vastgesteld, maar nog meer uitgesproken: de groep zonder uitgaven en met een uitgave van minder dan 50 euro daalt met respectievelijk 9,1% en 7,1% (komt overeen met ongeveer 90.000 leden minder), terwijl de groep met een uitgave tussen 100 en 500 euro toeneemt met bijna 56.000 leden (+6,2%). Ook hier is de tendens sterker bij de jongste leeftijdsgroepen.

Tabel 2: Aantal leden Solidaris zonder verhoogde tegemoetkoming naar uitgavencategorie bij de huisarts (rijen) en leeftijdsgroep van 20 jaar (kolommen) in 2021 en 2022, en evolutie (%) tussen 2021 en 2022

2021

Uitgaven	0-19	20-39	40-59	60-79	80+	Totaal
Geen	197.513	188.864	157.338	68.980	15.512	628.207
1-49 euro	123.252	120.102	103.526	45.340	4.237	396.457
50-99 euro	131.917	153.129	157.050	100.461	10.351	552.908
100-249 euro	108.003	170.755	213.371	187.836	31.631	711.596
250-499 euro	15.020	36.404	54.800	57.123	26.035	189.382
500+ euro	1.075	3.983	7.188	12.933	14.622	39.801
Totaal	573.780	673.237	693.273	472.673	102.388	2.518.351

2022

Uitgaven	0-19	20-39	40-59	60-79	80+	Totaal
Geen	161.143	170.500	149.986	69.901	15.155	566.685
1-49 euro	110.426	110.223	97.559	45.657	4.431	368.296
50-99 euro	135.480	150.427	155.746	101.178	10.668	553.499
100-249 euro	128.630	181.674	220.373	190.878	32.492	754.047
250-499 euro	20.330	40.874	57.006	58.584	25.858	202.652
500+ euro	1.555	4.323	6.974	12.077	13.078	38.007
Totaal	557.564	658.021	687.644	478.275	101.682	2.483.186

Evolutie

Uitgaven	0-19	20-39	40-59	60-79	80+	Totaal
Geen	-18,4%	-9,7%	-4,7%	1,3%	-2,3%	-9,1%
1-49 euro	-10,4%	-8,2%	-5,8%	0,7%	4,6%	-7,1%
50-99 euro	2,7%	-1,8%	-0,8%	0,7%	3,1%	0,1%
100-249 euro	19,1%	6,4%	3,3%	1,6%	2,7%	6,0%
250-499 euro	35,4%	12,3%	4,0%	2,6%	-0,7%	7,0%
500+ euro	44,7%	8,5%	-3,0%	-6,6%	-10,6%	-4,5%
Totaal	-3,3%	-2,3%	-0,8%	1,2%	-0,7%	-1,4%

3 Besluit

De invoering van de facultatieve derdebetalersregeling heeft na één jaar wel degelijk een impact gehad op de uitgaven voor zorg bij de huisarts waarbij vooral in de jongere leeftijdscategorie en bij rechthebbenden zonder verhoogde tegemoetkoming (waar geen verplichting bestaat) de uitgaven zijn gestegen .

Dit toont aan dat deze regeling de toegankelijkheid verbetert en de cijfers bewijzen ook dat dit geen echte overconsumptie genereert (maximale stijging van 7 %) .

Alhoewel de cijfers hier geen absolute duidelijkheid rond geven kan worden besloten dat de derdebetalersregeling ook bij mensen die een bezoek aan de huisarts uitstelden of afstelden, de toegang tot zorg verbetert.

4 Achterliggende cijfertabellen

Maandelijks evolutie van totale activiteit huisartsen -

	Loket/post/scans	eAttest	Analoge derdebetalen	eFact
01/2022	571.482	652.685	427.699	4.272.973
02/2022	482.061	522.905	357.973	3.790.497
03/2022	523.397	640.265	419.685	4.073.639
04/2022	458.625	529.913	382.275	4.149.728
05/2022	453.826	540.029	372.733	4.303.267
06/2022	467.046	522.246	473.662	4.249.134
07/2022	376.897	364.421	328.904	3.438.428
08/2022	379.006	381.713	310.008	3.362.525
09/2022	382.223	438.067	341.184	3.835.941
10/2022	429.749	476.041	378.744	4.693.908
11/2022	451.828	500.586	383.062	4.907.950
12/2022	441.540	542.962	425.321	5.552.610
Totaal	10.018.930	6.111.836	4.601.250	50.630.600

	Loket/post/scans	eAttest	Analoge derdebetalen	eFact
01/2021	679.258	1.133.539	497.495	2.797.364
02/2021	616.248	1.137.043	477.333	2.814.577
03/2021	811.397	1.498.319	484.290	3.405.594
04/2021	587.054	1.149.301	462.206	2.902.231
05/2021	513.679	1.183.730	392.107	2.838.032
06/2021	658.633	1.324.728	398.071	2.940.320
07/2021	571.614	1.083.178	372.588	2.511.086
08/2021	548.496	1.091.425	355.545	2.506.374
09/2021	564.249	1.324.585	379.016	2.808.754
10/2021	578.974	1.476.898	369.771	3.255.015
11/2021	610.370	1.440.332	390.072	3.9780.056
12/2021	670.370	1.187.098	380.721	3.165.542
Totaal	12.369.930	15.030.176	4.959.215	35.922.945

	Loket/post/scans	eAttest	Analoge derdebetalen	eFact
01/2020	1.425.315	1.563.855	1.617.062	2.158.931
02/2020	1.211.474	1.486.424	1.332.549	2.099.076
03/2020	997.334	1.089.351	1.062.611	2.760.878
04/2020	550.143	452.129	703.012	2.653.681
05/2020	526.615	725.920	642.020	2.548.503
06/2020	776.295	1.074.001	666.751	2.567.713
07/2020	755.327	1.045.063	659.981	2.284.466
08/2020	712.872	1.008.081	623.483	2.370.247
09/2020	810.727	1.323.566	695.644	2.918.201
10/2020	841.661	1.370.361	665.512	3.601.149
11/2020	801.552	1.145.066	563.632	3.309.536
12/2020	798.361	1.150.348	678.290	3.057.353
Totaal	20.118.223	13.434.165	9.910.547	32.329.734

	Loket/post/scans	eAttest	Analoge derdebetalen	eFact
2015	59.091.811	Nvt	18.281.404	272.882
2016	56.050.862	Nvt	18.707.682	5.092.928
2017	48.701.232	Nvt	14.175.271	12.104.027
2018	40.130.626	6.451.806	12.609.833	16.245.676
2019	28.012.290	14.339.665	10.980.550	22.260.810